

Uznání cizích rozhodnutí

Za použití obvyklých výkladových pravidel (jejichž užití umožňuje i čl. 31 vyhlášky č. [15/1988](#) Sb., o Vídeňské úmluvě o smluvním právu) nelze ustanovení čl. 60 písm. a/ a b/ Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních vyložit jinak, než že rozhodnutí nelze uznat a vykonat ve státě výkonu, pokud již ve státě původu vykonatelnosti pozbylo. Opačný výklad by pak byl v rozporu se zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“ (bdělým náležejí práva), neboť by umožnil účastníkům řízení domoci se výkonu rozhodnutí ve druhém smluvním státě, i kdyby ve státě původu zmeškali příležitost domoci se výkonu rozhodnutí.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 3507/2022-249 ze dne 28.11.2024)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele A. G., zastoupeného JUDr. V.S., advokátem, se sídlem ve F.-M., proti odpůrci A. K., zastoupenému Mgr. M.M., LL.M., advokátem, se sídlem v M., o uznání cizozemského rozhodnutí, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 5 Nc 1/2020, o dovolání navrhovatele proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. června 2022, č. j. 17 Co 209/2022-205, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 16. června 2021, č. j. 5 Nc 1/2020-117, Obvodní soud pro Prahu 10 rozhodl, že rozhodnutí Čeremuškinského okresního soudu v Moskvě č. j. 2-4389/14 ze dne 27. srpna 2014 - výkonný list série BC č. 029969838 ze dne 26. ledna 2015 s úředním překladem do češtiny se uznává na území České republiky.

2. Vycházejí z čl. 56 odst. 2 a čl. 60 vyhlášky č. [95/1983](#) Sb., o Smlouvě mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních (dále též jen „Smlouva“), dospěl k závěru, že v dané věci nejsou podmínky pro odepření uznání daného cizozemského rozhodnutí. Námitku odpůrce, že na území Ruské federace již nemůže být rozhodnutí vykonáno, jelikož uplynula lhůta k výkonu rozhodnutí, neměl za oprávněnou. Zároveň uzavřel, že rozhodnutí Arbitrážního soudu města Moskvy ze dne 13. března 2018, kterým byl odpůrce uznán insolventním, nemůže mít vliv na dané řízení ani na výkon předmětného rozhodnutí v České republice, neboť ve věcech úpadkového řízení není dána vzájemnost mezi Českou republikou a Ruskou federací.

3. K odvolání odpůrce Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že se zamítá návrh, aby na území České republiky bylo uznáno rozhodnutí Čeremuškinského okresního soudu v Moskvě č. j. 2-4389/14 ze dne 27. srpna 2014 ve znění usnesení ze dne 23. září 2014 o nápravě chyb pro zaplacení pohledávek spolu s náklady řízení odpůrcem a výkonný list série BC č. 029969838 ze dne 26. ledna 2015 (první výrok). Dále rozhodl, že navrhovatel je povinen uhradit odpůrci náklady řízení před soudy obou stupňů (druhý výrok).

4. Odvolací soud přisvědčil názoru soudu prvního stupně potud, že je dána pravomoc českých soudů i místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 10. Neztotožnil se však s jeho závěrem, že není dán důvod k odmítnutí uznání dle čl. 60 písm. a/ Smlouvy. S odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016 (jde o rozhodnutí uveřejněné pod číslem 110/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), odvolací soud uvedl, že cizozemská rozhodnutí v majetkových věcech se obecně neuznávají samostatným rozhodnutím, nicméně lze tak učinit dle § 16 odst. 2 věty druhé zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém, a to právě pro účely následné exekuce. Podle odvolacího soudu není mezi účastníky sporné, že předmětný exekuční titul pozbyl v Rusku vykonatelnosti, jelikož odpůrce byl oddlužen. Rozhodnutím Arbitrážního soudu města Moskvy byl na majetek odpůrce dne 13. března 2018 prohlášen konkurs, který byl ukončen rozhodnutím ze dne 28. června 2019, které nabylo právní moci dne 30. července 2019. Konkurs byl ukončen a odpůrce byl zproštěn dalšího plnění nároků věřitelů včetně nároků do konkursu nepřihlášených, s tím, že neuspokojené nároky věřitelů jsou považovány za umořené. Není tak již možné se na odpůrci cestou výkonu rozhodnutí domoci v Ruské federaci plnění.

5. Cituje čl. 60 písm. a/ Smlouvy, odvolací soud uzavřel, že základní podmínkou pro uznání cizozemského rozhodnutí je právě to, že rozhodnutí musí být vykonatelné ve státě původu. Není-li rozhodnutí vykonatelné ve státě původu, nelze ho uznat, a tedy ani vykonat ve státě výkonu. Neshledal proto důvodnou argumentaci navrhovatele, že český soud vzhledem k nedostatku vzájemnosti nemůže uznat rozhodnutí ruského soudu vydané v insolvenčním řízení, a tudíž by neměl k oddlužení povinného přihlížet. V dané věci totiž nejde o uznání přímo rozhodnutí ruského soudu vydaného v insolvenčním řízení, ale o posouzení podmínek vykonatelnosti rozhodnutí o peněžitém plnění, o jehož uznání je žádáno. Odvolací soud proto dospěl k závěru, že předmětné rozhodnutí nelze na území České republiky uznat, jelikož zánik nároků věřitelů v důsledku oddlužení odpůrce představuje překážku, pro kterou již rozhodnutí o plnění nelze vykonat.

6. Proti rozsudku odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena. Uplatňuje dovolací důvod spočívající v nesprávném právním posouzení věci a navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

7. Dovolatel má za to, že odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně posoudil podmínky pro uznání cizozemského rozhodnutí nesprávně. Namítá, že český soud nemůže přihlížet k rozhodnutí ruského soudu v insolvenčním řízení, jímž byl povinný zbaven dalších závazků, jelikož mezi Českou republikou a Ruskou federací není dána vzájemnost při uznávání rozhodnutí vydaných v úpadkových věcech. K nedostatku této vzájemnosti pak odkazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 1. března 2022, sp. zn. 14 Co 70/2021.

8. Dále dovolatel namítá, že je nesprávný i závěr odvolacího soudu, podle něhož nelze předmětné rozhodnutí vykonat na území Ruské federace. Uvádí, že dokazování odvolacího soudu k tomuto závěru bylo nedostatečné. Dovolatel má totiž právo realizovat výkon rozhodnutí dle svého exekučního titulu v Ruské federaci i poté, co odpůrce prošel insolvencí, neboť šlo o případ tzv. fiktivní insolvence, v níž odpůrce zatajil svůj majetek v České republice. Tuto výjimku, pro kterou dlužník není osvobozen od zbytku svých dluhů, upravenou ruským právem, však odvolací soud nesprávně posoudil v neprospěch navrhovatele. Dle dovolatele tak odvolací soud nesprávně posoudil jak otázku vzájemnosti uznávání rozhodnutí ruských soudů ve věcech insolvenčních na území České republiky, tak i otázku vykonatelnosti předmětného exekučního titulu na území Ruské federace.

9. Odpůrce ve vyjádření souhlasí s právním hodnocením věci odvolacím soudem a dovolání považuje za nedůvodné.

10. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.
11. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání v dané věci.
12. Z dovolání (posuzováno podle jeho obsahu) se podává, že dovolání směřuje pouze proti prvnímu výroku rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé. V tomto rozsahu proto také Nejvyšší soud posuzoval jeho přípustnost.
13. Dovolání nesměruje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., takže zbývá určit, zda je přípustné podle § 237 o. s. ř. (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.).
14. Nejvyšší soud shledává dovolání přípustným podle § 237 o. s. ř., neboť v posouzení dovoláním otevřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem v daných souvislostech dosud neřešenou.
15. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se ze spisu nepodávají.
16. Nejvyšší soud se proto dále zabýval - v hranicích právní otázky vymezené dovoláním - správností právního posouzení věci odvolacím soudem.
17. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.
18. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nemohl být zpochybněn a Nejvyšší soud z něj vychází.
19. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou podstatná následující ustanovení zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém (ve znění, jež nedoznalo změn od 1. ledna 2014), a vyhlášky č. [95/1983](#) Sb., o Smlouvě mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních:

Podle § 12 odst. 1 ZMPS listina vydaná soudem, notářem nebo úřadem v cizině, která platí v místě, kde byla vydána, za listinu veřejnou nebo veřejná listina vydaná diplomatickým zástupcem nebo konzulárním úředníkem působícím v České republice, má důkazní moc veřejné listiny také v České republice, jestliže je opatřena předepsaným ověřením.

Podle § 23 ZMPS pokud dále není stanoveno něco jiného, obsah zahraničního práva, jehož se má použít podle ustanovení tohoto zákona, se zjišťuje bez návrhu z úřední povinnosti. Soud nebo orgán veřejné moci, který rozhoduje ve věcech upravených tímto zákonem, učiní k jeho zjištění všechna potřebná opatření (odstavec 2). Jestliže soudu nebo orgánu veřejné moci, který rozhoduje ve věcech upravených tímto zákonem, není obsah zahraničního práva znám, může si k jeho zjištění vyžádat také vyjádření Ministerstva spravedlnosti (odstavec 3).

Podle čl. 54 odst. 1 písm. a/ Smlouvy smluvní strany za podmínek stanovených v této smlouvě uznávají a vykonávají rozhodnutí justičních orgánů v občanských, pracovních a rodinných věcech majetkové povahy, jakož i soudem schválené smíry v těchto věcech, vydaná na území druhé smluvní strany.

Podle čl. 56 Smlouvy k uznání a nařízení výkonu rozhodnutí ve věcech uvedených v článku 54 je dána pravomoc soudu smluvní strany, na jejímž území má být rozhodnutí vykonáno (odstavec 1).

Soud, který rozhoduje o uznání a nařízení výkonu rozhodnutí, se omezí na zjištění, zda jsou splněny podmínky stanovené touto smlouvou. Zjistí-li, že tyto podmínky jsou splněny, nařídí výkon rozhodnutí (odstavec 2).

Podle čl. 60 Smlouvy uznání a výkon rozhodnutí uvedených v článku 54 může být odmítnut, jestliže a/ podle právního řádu smluvní strany, na jejímž území bylo rozhodnutí vydáno, nenabylo právní moci nebo není vykonatelné, s výjimkou rozhodnutí, která jsou vykonatelná před nabytím právní moci; b/ podle právního řádu třeba jen jedné smluvní strany marně uplynula lhůta k výkonu rozhodnutí.

20. Z judikatury Nejvyššího soudu ve věcech uznávání cizozemských rozhodnutí je nutno zmínit především usnesení ze dne 1. dubna 2021, sp. zn. 20 Cdo 2432/2020, uveřejněné pod číslem 46/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. V něm Nejvyšší soud shrnul, že obecná teorie mezinárodního práva soukromého vychází z široce akceptovaného názoru, že uznání cizího rozhodnutí představuje činnost, resp. proces soudu (jiného orgánu), v rámci které je zkoumáno, zda rozhodnutí vydané orgánem cizího státu (§ 14 ZMPS) splňuje podmínky pro to, aby mu mohly být přiznány právní účinky v České republice. Uznání rozhodnutí lze chápat také jako stav, jehož se má právním postupem dosáhnout a v jehož důsledku nastává stejná situace, jako by o téže věci rozhodly české soudy. Přiznání účinnosti cizímu rozhodnutí přitom znamená, že nese tytéž právní účinky jako pravomocné rozhodnutí českého orgánu veřejné moci, jestliže nabylo podle potvrzení příslušného cizího orgánu právní moci. Z procesu uznávání cizích rozhodnutí je zcela zřejmé, že rozhodnutí soudů a jiných orgánů jednoho státu na území jiného státu by neměla sama o sobě žádné účinky, neboť z obecného mezinárodního práva státům nevyplývá povinnost cizí rozhodnutí uznávat. Záleží na každém státu, zda a za jakých podmínek k takovému kroku přistoupí, přičemž závazky v tomto směru státy tradičně přijímají v mezinárodních smlouvách, jimiž se dvě nebo více smluvních stran zaváže navzájem svá rozhodnutí v daných věcech za stanovených podmínek uznávat. K tomu srov. též stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27. srpna 1987, Cpjf 27/86, uveřejněné pod číslem 26/1987 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

21. V poměrech projednávané věci dovolatel namítá, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku vzájemnosti uznávání rozhodnutí ruských soudů ve věcech insolvenčních na území České republiky, a že tedy k rozhodnutí, kterým byl dlužník (odpůrce) zproštěn od dalších závazků, neměl přihlížet.

22. Dovolatel nicméně opomíjí, že v daném případě nejde o uznání insolvenčního rozhodnutí, ale o posouzení, zda lze uznat na území České republiky rozhodnutí na majetkové plnění a zda je toto vykonatelné v Ruské federaci. Není tedy třeba zkoumat vzájemnost uznávání insolvenčních rozhodnutí. Na rozhodnutí v insolvenční věci se v daném případě nehledí jako na rozhodnutí, které je třeba uznat (neboť nejde o rozšíření jeho účinků na území České republiky), ale pouze zkoumat důsledky onoho rozhodnutí, tj. zda má vliv na vykonatelnost posuzovaného rozhodnutí na majetkové plnění v Ruské federaci. S rozhodnutím Arbitrážního soudu města Moskvy ze dne 28. června 2019, kterým byl odpůrce osvobozen od neuspokojených nároků dalších věřitelů, vydaným v insolvenčním řízení, tak soudy správně zacházely jako s důkazem listinou ve smyslu § 129 o. s. ř.

23. Jinak řečeno, cizí rozhodnutí, které deklaruje určitý stav dle ruského práva na ruském území, je za daných okolností důkazem. Argument dovolatele o nesprávném posouzení vzájemnosti rozhodnutí v úpadkových věcech tedy není důvodný.

24. K samotnému posouzení vykonatelnosti předmětného exekučního titulu na území Ruské federace je třeba uvést, že odvolací soud nijak nepochybil, když uzavřel, že má za prokázané, že odpůrce byl oddlužen, tedy že neuspokojené nároky jeho věřitelů jsou považovány za umořené. Odvolací soud

přítom vyšel z rozhodnutí Arbitrážního soudu města Moskvy ze dne 28. června 2019, ve kterém je rovněž výslovně uvedeno, že znaky fiktivního a úmyslného bankrotu nebyly zjištěny (srov. č. l. 32-34).

25. Namítá-li dovolatel, že odpůrce coby dlužník skryl a zatajil svůj majetek, fingoval bankrot a činil převody svého majetku či majetku společností, jejichž byl jednatelem, vychází z jiného než odvolacím soudem zjištěného skutkového stavu věci.

26. Přitom platí, že při úvaze, zda právní posouzení věci odvolacím soudem je ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. správné, vychází dovolací soud ze skutkových závěrů odvolacího soudu a nikoli z těch skutkových závěrů, které v dovolání na podporu svých právních argumentů (případně) nejprve zformuluje sám dovolatel. Srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněného pod číslem 19/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2013, sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, uveřejněného pod číslem 10/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

27. Zbývá posoudit, zda je správný závěr odvolacího soudu, podle něhož je v situaci, kdy je požadováno uznání cizozemského rozhodnutí, které ve státě, v němž bylo vydáno, pozbylo vykonatelnosti, je na místě odepřít jeho uznání v České republice.

28. V poměrech projednávané věci je předmětem posouzení rozhodnutí o majetkovém plnění, proto je třeba výhradně posuzovat podmínky možného odepření uznání rozhodnutí podle čl. 60 Smlouvy tak, jak to učinil i odvolací soud.

29. Za použití obvyklých výkladových pravidel (jejichž užití umožňuje i čl. 31 vyhlášky č. [15/1988](#) Sb., o Vídeňské úmluvě o smluvním právu) nelze ustanovení čl. 60 písm. a/ a b/ Smlouvy vyložit jinak, než že rozhodnutí nelze uznat a vykonat ve státě výkonu, pokud již ve státě původu vykonatelnosti pozbylo. Opačný výklad by pak byl v rozporu se zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“ (bdělým náležejí práva), neboť by umožnil účastníkům řízení domoci se výkonu rozhodnutí ve druhém smluvním státě, i kdyby ve státě původu zmeškali příležitost domoci se výkonu rozhodnutí.

30. Jestliže odvolací soud na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že předmětné rozhodnutí není vykonatelné ve státě původu, postupoval v souladu s výše označenou bilaterální smlouvou, když zamítl návrh na uznání daného rozhodnutí za území České republiky.

31. Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněné dovolací argumentace nepodařilo zpochybnit správnost rozhodnutí odvolacího soudu, Nejvyšší soud (při absenci vad řízení, k jejichž existenci přihlíží u přípustného dovolání z úřední povinnosti) dovolání podle § 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř. zamítl.

Další články:

- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)

- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)